

Curso académico		2008/2009
Materia		
Lingua Galega		
Curso	Ciclo	Profesores responsábeis do programa
1		Profesor: López-Iglesias Samartín, Roberto
Titulación		
Mestre en Educación Primaria		
Carácter (Troncal, Obligatoria, Optativa, Libre Configuración)	Duración (A; 1C; 2C)	Idiomas en que se imparte
Obligatoria	2C	Galego

A= Anual; 1C= primer cuatrimestre; 2C= segundo cuatrimestre

PROGRAMA XERAL DA MATERIA

Obxectivos

Xerais

1. Proporcionar ao alumnado os medios para que asimile os coñecementos facilitados polo docente, potenciando o contraste de ideas como contributo para unha revisión crítica dos temas estudados.
2. Integrar o labor académico na realidade social e cultural galega, procurando o establecemento de elementos de relación co mundo exterior, nun intento de potenciar a participación activa do alumnado fóra da vida universitaria.

Específicos

1. Proporcionar e/ou consolidar no alumnado un coñecemento básico e funcional da lingua galega.
2. Reflectir sobre a presenza da lingua galega na sociedade, especialmente nos medios de comunicación, e sobre a cualidade dos seus usos.
3. Proporcionar e/ou consolidar os coñecementos teóricos e prácticos suficientes para compor con corrección gramatical e estilística un texto escrito.
4. Consolidar o coñecemento da lingua estándar e enriquecer os recursos da expresión oral e escrita en lingua galega.
5. Introducir o alumnado nas cuestións básicas da fonoloxía, da morfoloxía e da sintaxe do galego.
6. Apresentar materiais pedagóxicos de utilidade para o futuro labor docente do alumnado.

Conteúdos (Temario)

TEMA 0: A REPRODUCCIÓN DA LINGUA LEXÍTIMA: A NORMA ESTÁNDAR (3h)

1. Historia do proceso de estandarización.
2. Ideas de lingua: As principais propostas normativas actuais.
3. As *NOMIG* da RAG/ILG (2003)

TEMA I: SONS, FONEMAS E LETRAS (10h)

1. Clasificación e realización do sistema consonántico
2. Os subsistemas vocálicos
3. A ortografía: Letras e dígrafos (valores e usos)
4. O acento fonolóxico e o acento gráfico (regras de acentuación)
5. Outros signos ortográficos (valores e usos)
6. Obradoiro de oralidade

TEMA II: MORFEMAS E PALABRAS: O NOME (3h)

1. Definición e tipos de nomes: Substantivos e adxectivos.
2. O xénero.
3. O número.

TEMA III: O ARTIGO (2h)

1. Tipos, formas, contraccións e usos
2. Artigo definido
3. Artigo indefinido

TEMA IV: O PRONOME (8h)

1. Definición e tipos de pronomes.
2. O pronome persoal:
 - a) Formas: paradigma, contraccións e asimilacións, alomorfes.
 - b) Valores: reflexivos, de cortesía, de solidariedade e interese.
 - c) Construcións coas formas átonas: colocación e usos.
3. O pronome demostrativo: formas, funcións e valores especiais.
4. O pronome posesivo: formas, funcións e valores especiais.
5. Os pronomes relativos, interrogativos e exclamativos: funcións e usos.
6. Os pronomes cuantitativos e indefinidos: definición, tipos e funcións.

TEMA V: O VERBO (9h)

1. Definición e tipos, modos e tempos.
2. Os verbos regulares: paradigmas e morfoloxía.
3. Os verbos irregulares: estrutura e sistematización de irregularidades.
4. As formas nominais: morfoloxía e usos.
5. As perífrases verbais: Definición e tipos.

TEMA VI: O ADVERBIO, A PREPOSICIÓN E A CONXUNCIÓN (3)

- 1 O adverbio: definición e clasificación.
2. Preposicións e conxuncións: definición, valores e usos.

TEMA VII: LÉXICO E SEMÁNTICA (3h)

- 1 Campos semánticos.
2. Cuestións léxico-semánticas.

Metodoloxía Didáctica

- * Aulas teóricas: Exposición e explicación de conceptos teóricos.
- * Aulas prácticas: Realización de exercicios e comentarios, corrección e adaptación de textos (orais e escritos).
- * Traballos individuais. Recensión ou comentario dalgún texto previamente proposto polo/a docente.

Sistema de Avaliación

O alumnado será avaliado levando en conta os seguintes elementos:

- 1.- Comentario(s) escrito(s) sobre algún(s) texto(s) indicado(s) polo profesor/a na sala de aulas.
- 2.- Traballo individual marcado co/a profesor/a no inicio das sesións.
- 3.- Participación nos traballos desenvolvidos na sala de aulas.
- 4.- Proba escrita na data oficial fixada polo Decanato da Facultade de Ciencias da Educación.

Recursos

Bibliografía básica:

Gramáticas

Álvarez, R.; H. Monteagudo; X. L. Regueira (1995): *Gramática galega*. Vigo: Galaxia.

Álvarez, R. / X. Xove (2002): *Gramática da lingua galega*. Vigo: Galaxia.

Cintra, Luís F. Lindley e Cunha, Celso (1999¹⁵): *Nova gramática do portugués contemporâneo*. Lisboa: João Sá da Costa.

Costa Casas, X.X. et al (1988): *Nova gramática para a aprendizaxe da lingua*. A Coruña: Via Láctea.

Ferreiro, M. (1997): *Gramática histórica da galega. II. Lexicoloxía*. Santiago de Compostela: Laiovento.

Ferreiro, M. (1999) [1995]: *Gramática histórica galega I. Fonética e morfosintaxe*. Santiago de Compostela: Laiovento.

Freixeiro Mato, X. R. (1998): *Gramática da lingua galega I. Fonética e fonoloxía*. Vigo: A Nosa Terra.

Freixeiro Mato, X. R. (1999): *Gramática da lingua galega III. Semántica*. Vigo: A Nosa Terra.

Freixeiro Mato, X. R. (2000): *Gramática da lingua galega II. Morfosintaxe*. Vigo: A Nosa Terra.

Freixeiro Mato, X. R. (2001): *Manual de gramática galega*. Vigo: A Nosa Terra.

Freixeiro Mato, X. R. (2003): *Gramática da lingua galega IV. Gramática do Texto*. Vigo: A Nosa Terra.

Hermida Gulías, C. (2004): *Gramática práctica (Morfosintaxe)*. Santiago de Compostela: Sotelo Blanco.

Dicionarios:

Alonso Estravis, Isaac (1995): *Dicionário da língua galega*. Santiago de Compostela: Sotelo Blanco (accesíbel en <http://www.agal-gz.org/estraviz/>).

Carballeira Anllo, X. M^a. (coord., 2000): *Gran dicionario xerais da lingua*. Vigo: Edicións Xerais.

Costa, J. Almeida; Sampaio e Melo, A. (dir., 1992⁶): *Dicionário da língua portuguesa*. Porto: Porto Editora (accesíbel en <http://www.priberam.pt/dlpo/dlpo.aspx>).

Fernández Salgado, B. (coord., 1991): *Diccionario de dúbidas da lingua galega*. Vigo: Galaxia.
García, C. / M. González (dir., 1997): *Diccionario da Real Academia Galega*. A Coruña: Real Academia Galega (accesíbel en <http://www.edu.xunta.es/diccionarios>)

Ledo Cabido, B. (dir., 2004): *Diccionario de galego*. Vigo: Ir Indo Edicións.

Pena, X. A. (dir., 2004): *Gran diccionario Cumio da lingua galega*. Vigo: Edicións do Cumio.

TILGA (Tesouro Informatizado da Lingua Galega): <http://www.ti.usc.es/TILG>

Normas, prontuarios e libros de exercicios:

Arias, V. (1993): *Prontuario ortográfico da lingua galega*. Vigo: Xerais.

Associação Galega da Língua [AGAL]. Comissom Lingüística (1989²): *Estudo crítico das normas ortográficas e morfolóxicas do idioma galego*. Corunha: AGAL.

Castro Lopes, Mauricio (1998): [Manual de Iniciacom à Lingua Galega](#). Ferrol: Artábria (accesíbel en <http://www.agal-gz.org/modules.php?name=News&file=article&sid=3083>)

Feixó Cid, X. (2002): *Ortografía e estilo da lingua galega*. Vigo: Edicións do Cumio.

Feixó Cid, X. (2003): *As normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega. Actualización, complementos e desviacións*. Vigo: Edicións do Cumio.

González Rei, B. (2004): *Ortografía da lingua galega*. A Coruña: Galinova Editorial.

Hermida Gulías, C. (2003): *Ortografía práctica*. Santiago de Compostela: Sotelo Blanco.

Real Academia Galega (2003): *Normas ortográficas e morfolóxicas do idioma galego*. A Coruña: RAG/ILG.

Regueira, X. L. (coord., 1998): *Os sons da lingua*. Vigo: Xerais.

Estudos:

Bourdieu, P. (1982): *Ce que parler veut dire*. Paris: Librairie Arthème Fayard.

Bouzada, X.; A. Lorenzo (1997): *O futuro da lingua. Elementos sociolingüísticos para un achegamento prospectivo da lingua galega*. Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega.

Bringas, A.; B. Martín (eds., 2003): *Nacionalismo e globalización; lingua, cultura e identidade*. Vigo: Universidade de Vigo.

Costas, X. H. (2002): *Guía das linguas de Europa*. Santiago: Edicións positivas.

Fernández Rei, F. (1991) [1990]: *Dialectoloxía da lingua galega*. Vigo: Xerais.

García Negro, M. P. (1991): *O galego e as leis. Aproximación sociolingüística*. Pontevedra: Cumio.

Graña, X. (1993): *Vacilacións, interferencias e outros «pecados» da lingua galega*. Vigo: Ir Indo.

Mariño Paz, R. (1998): *Historia da lingua galega*. Santiago de Compostela: Sotelo Blanco.

Monteagudo, H. (ed., 1995): *Estudios de sociolingüística galega. Sobre a norma do galego culto*. Vigo: Galaxia.

Monteagudo, H. (1999): *Historia social da lingua galega*. Vigo: Galaxia.

Monteagudo, H., S. García, H. López, X. Subiela (2002): *A normalización lingüística a debate*. Vigo: Xerais.

Monteagudo, H., X. Bouzada (coords., 2002): *O proceso de normalización do idioma galego 1980-2000. Elaboración e difusión da lingua*. Vol. III. Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega.

Portas, M. (1991): *Lingua e sociedade na Galiza*. A Coruña: Bahía Edicións.

Ramallo, F., G. Rei-Doval, X. P. Rodríguez Yáñez (ed., 2000): *Manual de Ciencias da Linguaxe*. Vigo: Edicións Xerais.

Regueira Fernández, X. L. (coord.) (1996): *Guía bibliográfica da lingüística galega*. Vigo: Edicións Xerais.

Rodríguez Sánchez, F. (1998) [1976]: *Conflicto lingüístico e ideoloxía na Galiza*. Santiago: Laiovento.

Torres Feijó, Elías J. (2000): "Norma lingüística e (inter-)sistema cultural: o caso galego", in Juan M. Carrasco et al (ed.): *Actas do Congreso Internacional de Historia y Cultura en la Frontera – I Encuentro de Lusitanistas Españoles*. Cáceres: Universidad de Extremadura, pp. 967-996.

Xavier, M. F., M. H. Mateus (1990/1992): *Dicionário de termos lingüísticos*. Lisboa: Cosmos.

Recursos web:

http://avogacia.org/w3/rubrique.php3?id_rubrique=37, http://bvg.udc.es/recursos_lingua.jsp
<http://culturaedeporthe.xunta.es/webs/>, <http://hoxe.vigo.org/movemonos/lingua1.php?lang=galego>
<http://www.agal-gz.org>, <http://www.consellodacultura.org/arquivos/cdsg/loia/>,
<http://www.educa.madrid.org/web/eoi.jesusmaestro.madrid/gallegonet.html>, <http://www.galego.org/>
<http://www.galempresa.com/recursos/index.html#modelos>, <http://www.instituto-camoes.pt/>
<http://www.udc.es/snl/inicio.htm>, <http://www.usc.es/~snlus/>, <http://www.xunta.es/linguagalega/>
http://www3.uvigo.es/normalizacion/lista_eventos.asp?id_Seccion=2, <http://www.as-pg.com/>

Outros materiais de apoio: